

MỘT SỐ GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO SINH VIÊN HIỆN NAY

Nguyễn Thị Hồng¹

TÓM TẮT

Bài viết làm rõ tình hình thực hiện lý tưởng cách mạng của sinh viên cũng như thực trạng công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay và đề xuất một số giải pháp tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên. Qua đó cho thấy, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế vừa là yêu cầu cấp thiết vừa là điều kiện quan trọng góp phần phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Từ khóa: *Giáo dục, lý tưởng cách mạng, sinh viên, thực trạng, giải pháp.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ, đặc biệt cho sinh viên Việt Nam hiện nay là một trong những nhiệm vụ chiến lược, luôn nhận được sự quan tâm của Đảng, của các cấp, các ngành, gia đình và xã hội.

Có thể thấy, phần lớn sinh viên Việt Nam tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, vào con đường phát triển của đất nước, sống có trách nhiệm với Tổ quốc, gia đình và bản thân. Có ước mơ, hoài bão, có kiến thức, tư duy năng động, sáng tạo, lạc quan, tự tin, dám nghĩ, dám làm; có nhiều đóng góp quan trọng trong sự nghiệp đổi mới đất nước. Bên cạnh đó vẫn còn những sinh viên có biểu hiện phai nhạt lý tưởng cách mạng, xa rời truyền thống dân tộc, thờ ơ với thời cuộc, ít tham gia vào sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc, chạy theo lối sống thực dụng, hưởng thụ, lười học tập, tu dưỡng đạo đức...; những hiện tượng này không chỉ là nguy cơ đe dọa tương lai của chính họ mà còn cản trở sự phát triển, tiến bộ xã hội.

Chính điều đó đã đòi hỏi phải tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên. Thực hiện tốt công tác này sẽ góp phần xây dựng thế hệ sinh viên giàu lòng yêu nước, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có đạo đức, ý thức tuân thủ pháp luật; có năng lực, bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức, kỹ năng lao động để tích cực tham gia vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, trở thành nguồn nhân lực chất lượng cao của đất nước, là lực lượng kế tục sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2. NỘI DUNG

2.1. Lý tưởng cách mạng và thực trạng công tác giáo dục lý tưởng cách mạng của sinh viên hiện nay

2.1.1. Khái niệm lý tưởng cách mạng

¹ Khoa Lý luận Chính trị - Luật, Trường Đại học Hồng Đức

Khái niệm lý tưởng

Theo từ điển tiếng Việt, lý tưởng là “mục đích cao nhất, tốt đẹp nhất mà người ta mong muốn đạt tới” [11; tr.873]. Theo từ điển xã hội học, lý tưởng là “những khát khao, nguyện vọng, tư tưởng về tương lai tốt đẹp mà con người hằng mong tới, là trạng thái hoàn hảo nhất mà người ta mong muốn đạt tới” [12; tr.182]. Lý tưởng có vai trò to lớn, chủ đạo đối với hoạt động con người, thôi thúc nguyện vọng tự trau dồi, tự tu dưỡng và quyết định sự thành công trong cuộc sống. Nhà văn Pháp Đi-dơ-rô từng nói: “Nếu không có mục đích, anh không làm được gì cả. Anh cũng không làm được gì vĩ đại nếu mục đích tầm thường”. Câu nói đó, lời khẳng định đó thật rõ ràng. Lý tưởng thật sự là lý tưởng phù hợp với xu thế chung của thời đại và mang lại lợi ích cho dân tộc.

Khái niệm lý tưởng cách mạng

Lý tưởng cách mạng là nội dung cụ thể của lý tưởng. Lý tưởng cách mạng mà bài viết đề cập là lý tưởng cách mạng ở Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong lần gặp gỡ với thanh niên, đã nói: “Chúng ta không được một phút nào quên lý tưởng cao cả của mình là phấn đấu cho Tổ quốc ta hoàn toàn độc lập, cho chủ nghĩa xã hội hoàn toàn thắng lợi trên đất nước ta”. Như vậy, khái niệm lý tưởng cách mạng có nội hàm là độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Lý tưởng cách mạng là những khát khao, nguyện vọng của mỗi người và toàn thể dân tộc Việt Nam về độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Lý tưởng cách mạng của sinh viên cũng không tách rời lý tưởng của Đảng, của dân tộc, vì vậy công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên phải bám sát vào lợi ích của quốc gia, của dân tộc và hướng tới xã hội tốt đẹp. Bước vào công cuộc đổi mới, trong điều kiện của cơ chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, lý tưởng cách mạng của sinh viên là tiếp tục phấn đấu, xây dựng một nước Việt Nam dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

*2.1.2. Thực trạng công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên hiện nay**Tình hình thực hiện lý tưởng cách mạng của sinh viên hiện nay*

Tiếp nối truyền thống của cha anh, sinh viên Việt Nam, trong bất kỳ giai đoạn lịch sử nào cũng luôn có lòng yêu nước nồng nàn, luôn có niềm tin vào mục tiêu, lý tưởng cách mạng mà Đảng và Bác Hồ đã lựa chọn. Luôn chấp hành các chủ trương, đường lối lãnh đạo của Đảng, chính sách và pháp luật của nhà nước. Trong những năm tháng đất nước còn chiến tranh, lớp lớp sinh viên trong các trường Đại học đã tự nguyện rời ghế nhà trường, xung phong ra trận với khát vọng hòa bình, độc lập cho Tổ quốc và một tinh thần “Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh”. Các chiến sĩ xuất phát từ sinh viên đã đóng góp sức mình vào sự thắng lợi cuối cùng của dân tộc. Biết bao tấm gương sinh viên đã không tiếc máu xương, chiến đấu quên mình vì mục tiêu độc lập dân tộc và thống nhất đất nước với khẩu hiệu hành động: “vì chủ nghĩa xã hội, vì lý tưởng cộng sản, thanh niên anh dũng tiến lên” như Trần Văn Ơn, Quách Thị Trang, Lê Quang Lộc, Nguyễn Ngọc Phương, Nhát Chi Mai, Huỳnh Quan Thư, Trầm Khiêm,... Còn những sinh viên không lên đường ra trận, tiếp tục ở lại giảng đường học tập, họ đã có những đóng góp khác như tổ chức hàng loạt phong

trào cách mạng chống xâm lược đã gây được tiếng vang lớn, có sức lan tỏa mạnh mẽ và đã hiệu triệu được nhiều thanh niên, người dân yêu nước Việt Nam cùng đứng lên giành lại độc lập cho đất nước như: “Phòng trào học sinh, sinh viên Sài Gòn - Chợ Lớn” thời kháng chiến chống Pháp, phong trào “Hát cho đồng bào tôi nghe”... Vậy điều gì quyết định sự chọn lựa đó của sinh viên? Dĩ nhiên, việc phải tạm biệt mái trường, giảng đường thân yêu, tạm gác lại sự nghiệp đèn sách, bỏ dở việc học tập, nghiên cứu để xung phong vào nơi hòm tên mũi đạn đó không là một sự lựa chọn dễ dàng. Để có được sự lựa chọn đó chỉ có thể là sự thúc dục mạnh mẽ từ bên trong của một lý tưởng sống cao đẹp - lý tưởng độc lập, tự do cho dân tộc và chủ nghĩa xã hội cho nhân dân.

Đến hôm nay, khi đất nước hoà bình và đang trong quá trình phát triển, hội nhập quốc tế thì đại đa số sinh viên Việt Nam vẫn kế tục và phát huy những truyền thống tốt đẹp mà các thế hệ sinh viên trước đã gây dựng. Họ mong muốn học tập thật giỏi, cống hiến nhiều hơn tài trí của mình cho đất nước mình và luôn tin tưởng vào mục tiêu, lý tưởng cách mạng, vào sự lãnh đạo của Đảng. Đa phần sinh viên Việt Nam hiện nay có nhận thức và thái độ chính trị đúng đắn, tôn trọng các chuẩn mực đạo đức xã hội, các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc. Có ý thức công dân, chấp hành pháp luật, tích cực tham gia các phong trào, hoạt động đoàn thể, xung kích, sáng tạo, tình nguyện vì cộng đồng. Luôn biết quan tâm, giúp đỡ mọi người xung quanh nhất là những người thiệt thòi, yếu thế trong xã hội. Có thái độ phản đối, lên án những hành vi trái đạo đức, các hành vi gây rối an ninh trật tự, những tệ nạn xã hội, luôn cảnh giác trước âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch. Và biết bao tấm gương sinh viên nghèo vượt khó gây xúc động trong xã hội về ý chí vươn lên trong học tập, nghiên cứu khoa học trở thành những người hữu ích, làm rạng danh quê hương, đất nước. Nhiều tấm gương sinh viên không chỉ vượt qua khó khăn về kinh tế mà còn vượt lên giới hạn về sức khỏe của bản thân để sống và truyền cảm hứng, lan tỏa một lý tưởng sống cao đẹp như sinh viên Lò Thị Ngươi - dân tộc Thái, sinh viên lớp 56H1 khoa Kỹ thuật tài nguyên nước, Trường Đại học Thủy Lợi. Mặc dù hoàn cảnh gia đình gặp khó khăn, gia đình đông con, bố và anh trai đau ốm thường xuyên, em vừa đi học, đi làm thêm, vừa chăm sóc ốm ở bệnh viện vẫn quyết tâm theo đuổi và nuôi dưỡng ước mơ trở thành cô kỹ sư giỏi làm giàu cho quê hương mình,... Nhìn chung, đa phần sinh viên Việt Nam đều có chung một lý tưởng là xây dựng quê hương, đất nước giàu mạnh, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Họ ra sức phấn đấu học tập, rèn luyện để có đủ tri thức, phẩm chất và năng lực cần thiết nhằm thực hiện lý tưởng cao đẹp đó. Bằng niềm tin, trí tuệ, sức trẻ, họ luôn đi đầu trong các phong trào “*Thanh niên lập nghiệp*”, “*Tuổi trẻ giữ nước*”, “*Thi đua tình nguyện xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa*”, kiên định giương cao ngọn cờ độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội mà Đảng và Bác Hồ đã lựa chọn.

Tuy nhiên, bên cạnh đó, chúng ta cũng phải thẳng thắn nhìn nhận một thực trạng đáng lo ngại là một bộ phận sinh viên Việt Nam hiện nay có biểu hiện phai nhạt lý tưởng cách mạng, xuống cấp về đạo đức, lối sống, thậm chí hoài nghi con đường, mục tiêu, lý tưởng mà Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lựa chọn. “Trong một bộ phận học sinh, sinh viên có tình trạng suy thoái đạo đức, mờ nhạt lý tưởng, theo lối sống thực dụng, thiếu hoài bão lập thân, lập nghiệp vì tương lai của bản thân và đất nước” [3; tr.24]. Có không ít sinh viên “chưa xác

định đúng mục tiêu, động cơ học tập, thiếu ý chí vươn lên, lệch lạc về lối sống, mắc phải các tệ nạn xã hội, dễ bị lôi kéo vào những mục đích xấu, thậm chí vi phạm pháp luật” [4; tr.15]. Ngoài ra, với mặt trái của kinh tế thị trường, quá trình toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế quốc tế đã có ảnh hưởng tiêu cực đến một bộ phận thanh niên, sinh viên, làm thay đổi lối sống và quan niệm của họ về các giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc “một bộ phận giới trẻ có biểu hiện giảm sút niềm tin, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, thiếu lý tưởng, xa rời truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc” [5]. Nguy hiểm nhất là hiện nay, các thế lực thù địch đang hướng đến sinh viên để thực hiện âm mưu Diễn biến hòa bình. Chúng thường lợi dụng sự nhẹ dạ, cả tin, sự bông bột của tuổi trẻ, sự non nớt về chính trị của sinh viên để lôi kéo, kích động sinh viên xa rời các giá trị đạo đức, văn hóa truyền thống dân tộc; tham gia các tổ chức phản động, gây rối an ninh trật tự; rời xa trách nhiệm với dân tộc, đất nước, “một số ít thanh niên bị các thế lực thù địch lôi kéo, kích động chống sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc ta. Tình trạng tội phạm và tệ nạn xã hội trong giới trẻ diễn biến phức tạp” [5]. Có thể thấy, kế hoạch diễn biến hòa bình của các thế lực thù địch đang tiến hành đã có tác động không nhỏ tới một bộ phận sinh viên, làm giảm lòng tin của họ vào Đảng, vào chủ nghĩa xã hội, gây ảnh hưởng cho việc thực hiện nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Những hiện tượng trên không chỉ là nguy cơ đe dọa đến tương lai của chính bản thân sinh viên mà còn cản trở sự phát triển và tiến bộ xã hội.

Chính điều đó đã và đang đặt ra đòi hỏi phải tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên, nhằm góp phần xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên, sinh viên trong thời kỳ mới, có lý tưởng sống cao đẹp: “Tâm trong - Trí sáng - Hoài bão lớn”; luôn biết suy nghĩ và hành động để hoàn thiện mình; thực hiện nhiều việc làm ý nghĩa giúp ích cho bản thân, gia đình, xã hội và đất nước.

Thực trạng công tác giáo dục lý tưởng cách mạng của sinh viên hiện nay

Công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên, đặc biệt là sinh viên luôn nhận được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, gia đình, nhà trường và toàn xã hội. “Những năm qua, nhiều nghị quyết, chỉ thị của Đảng về công tác thanh niên và giáo dục thế hệ trẻ đã được triển khai, đạt nhiều kết quả. Hệ thống pháp luật, công tác quản lý nhà nước về thanh thiếu nhi ngày càng được hoàn thiện. Giáo dục về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ không ngừng được tăng cường và đổi mới” [5].

Hiện nay, ở các trường Đại học, Cao đẳng Việt Nam, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên thường tập trung vào những nội dung cụ thể như:

Giáo dục cho sinh viên về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh qua đó từng bước nâng cao nhận thức của sinh viên về tính khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, đặc biệt là vai trò của Tư tưởng Hồ Chí Minh đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Tuyên truyền các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, các sự kiện chính trị quan trọng của đất nước, các ngày kỷ niệm quan trọng của Đảng và các đoàn thể chính trị - xã hội; các thành tựu kinh tế - xã hội đạt được trong sự nghiệp đổi mới.

Giáo dục truyền thống yêu nước, tự hào dân tộc, nâng cao ý thức chính trị, tinh thần cảnh giác cách mạng cho sinh viên, qua đó phát huy vai trò của sinh viên trong đấu tranh

chống lại âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; giáo dục cho sinh viên tinh thần yêu lao động, phát huy truyền thống hiếu học, chuyên cần và sáng tạo thông qua đó hình thành ý thức tự giác của sinh viên trong lao động, học tập và rèn luyện, phấn đấu để trở thành những người vừa “hồng” vừa “chuyên”. Các trường đại học khi giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên thường gắn với việc học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh qua nhiều mô hình phong phú như: viết “Nhật ký làm theo lời Bác”; cuộc thi “Tôi yêu Tổ quốc tôi, tôi yêu đồng bào tôi”, mô hình “Quỹ đồng đội”, nêu cao khẩu hiệu “Mỗi ngày một việc tốt vì nhân dân”... ; xây dựng các tiêu chí về chuẩn mực đạo đức, lối sống cho sinh viên; gắn liền với chương trình rèn luyện đoàn viên và tuyên dương, biểu dương các điển hình.

Tổ chức các buổi giao lưu, sinh hoạt chính trị ngoại khóa. Các buổi giao lưu và sinh hoạt chính trị thường do tổ chức Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, Hội sinh viên Việt Nam, Phòng công tác Học sinh - sinh viên phối hợp thực hiện. Trong các buổi giao lưu này, giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên là một nội dung quan trọng và thường hướng tới việc giáo dục giá trị sống, ý thức pháp luật để giúp sinh viên hình thành lối sống vì cộng đồng. Tuyên truyền về âm mưu diễn biến hòa bình mà các thế lực thù địch đang tiến hành trong sinh viên, giúp sinh viên phòng, chống và không rơi vào âm mưu thâm độc của kẻ thù, hướng đến mục tiêu “*Tuổi trẻ sống đẹp - sống có ích*”.

Có thể nói, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên đều hướng đến việc giáo dục và trang bị cho sinh viên lý tưởng sống cách mạng, nhờ đó phần lớn sinh viên Việt Nam đều hướng đến một lý tưởng sống cao đẹp, đã và đang phát huy được trí tuệ, sức trẻ của mình cho sự phát triển hoàn thiện của bản thân và tiến bộ xã hội.

Tuy nhiên, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên cũng đang bộc lộ những hạn chế, tồn tại. Ở một số trường Đại học, Cao đẳng chưa được tổ chức thường xuyên liên tục. “Công tác giáo dục chưa đạt yêu cầu, phương pháp giáo dục còn chậm đổi mới, chưa chú trọng đúng mức việc giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống” [5; tr.114]. “Nhiều tổ chức, cá nhân chưa nhận thức đúng và đầy đủ tầm quan trọng của nhiệm vụ giáo dục thế hệ trẻ, nhất là trong bối cảnh đất nước có nhiều thay đổi. Việc cụ thể hóa các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác giáo dục thế hệ trẻ chưa kịp thời và hiệu quả; nhiều mục tiêu, chỉ tiêu chưa đạt yêu cầu. Vai trò, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội trong chăm lo, giáo dục thế hệ trẻ chưa được như mong muốn, chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng trong giai đoạn hiện nay” [1].

Bên cạnh đó, một số trường Đại học, cơ sở vật chất, môi trường học tập, rèn luyện cho sinh viên chưa đảm bảo, chưa đáp ứng yêu cầu; nguồn lực, ngân sách phục vụ công tác giáo dục đạo đức cho sinh viên chưa được ưu tiên. Công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội còn lỏng lẻo, cơ chế trao đổi còn yếu và xử lý thông tin còn chậm. Có thể nói, mặc dù các trường Đại học, Cao đẳng đã quan tâm đến công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên song chưa toàn diện và liên tục, do vậy hiệu quả chưa được như mong đợi.

Trước tình hình đó, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên đòi hỏi cần có nhiều sự đầu tư, sáng tạo trong cách làm, đồng thời phải đề xuất các phương hướng, giải

pháp nâng cao hiệu quả thực hiện, góp phần “xây dựng lớp thanh niên giàu lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, có bản lĩnh chính trị, ý thức chấp hành pháp luật, có đạo đức cách mạng và lối sống đẹp...”.

2.2. Một số giải pháp tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay

Sinh viên là lực lượng xung kích của xã hội, của đất nước. Trong thời kỳ hội nhập kinh tế thế giới thì sinh viên chính là nguồn nhân lực chất lượng cao nhanh chóng nắm bắt khoa học công nghệ hiện đại ở mọi lĩnh vực để phát triển đất nước, tương lai của đất nước sẽ đặt lên vai của họ. Chính vì vậy, việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay lại càng phải được quan tâm, chú trọng hơn bao giờ hết. Tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng giúp sinh viên Việt Nam xác định được lý tưởng và con đường cách mạng chân chính của mình để chuẩn bị những hành trang cần thiết trong sự nghiệp tương lai, góp phần xây dựng đất nước giàu mạnh. Để đạt được điều đó, cần phải tập trung vào những nhiệm vụ, giải pháp sau:

Một là, đẩy mạnh và đổi mới công tác tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối đổi mới của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước

Việc giáo dục lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tuyên truyền, học tập các chỉ thị, nghị quyết của Đảng lâu nay vẫn được tiến hành song hành hình thức còn đơn điệu. Do vậy, muốn giáo dục, trang bị lý tưởng cách mạng cho sinh viên không thể không đẩy mạnh công tác này và cần được triển khai với nhiều nội dung phong phú, đa dạng và bằng nhiều hình thức khác nhau. Trong thời đại công nghệ thông tin, mạng internet toàn cầu như hiện nay, ngoài tổ chức tuyên truyền bằng các hình thức truyền thống, chúng ta có thể tổ chức các buổi học tập, thảo luận trực tuyến, các cuộc thi bằng hình thức thi trắc nghiệm, thi tự luận trên internet,... tương tự như mô hình Hội thi *Olympic toàn quốc các môn khoa học Mác - Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh “Ánh sáng soi đường”* do Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh phối hợp với Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội tổ chức. Công tác giáo dục lý tưởng cách mạng có thể hướng đến làm sáng tỏ cuộc đời, sự nghiệp, đạo đức, tác phong của Hồ Chí Minh, của những anh hùng, những danh nhân văn hóa Việt Nam, qua đó định hướng cho sinh viên, sống, học tập và làm theo những vĩ nhân đó. Thiết nghĩ, đây cũng là một trong những mô hình hiệu quả trong học tập, tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cho sinh viên ở các trường Đại học, cao đẳng trong cả nước.

Hai là, đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên theo hướng phát huy phẩm chất, năng lực người học, phát huy tính tích cực, chủ động của sinh viên

Nhà trường, các tổ chức, đoàn thể, đặc biệt là Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh phải thường xuyên quan tâm bồi dưỡng thế hệ trẻ nói chung, sinh viên nói riêng những lý tưởng cách mạng cao đẹp để hình thành lối sống trong sạch, lành mạnh, những hành vi đạo

đức trong sáng phù hợp với các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc và thời đại. Chú trọng bồi dưỡng truyền thống, lòng tự hào dân tộc; tăng cường giáo dục ý thức tuân thủ pháp luật; lối sống nhân ái bao dung, nghĩa tình, trách nhiệm đối với bản thân, gia đình, cộng đồng xã hội và đất nước; gắn giáo dục lý luận chính trị với giáo dục hình thành nhân cách, đạo đức nghề nghiệp... Xây dựng nội dung giáo dục lý tưởng cách mạng trong nhà trường cần bảo đảm thiết thực, hiệu quả, phù hợp với từng ngành học và trình độ đào tạo, bảo đảm nội dung giáo dục tập trung vào những giá trị cơ bản của văn hóa dân tộc và nhân loại, giá trị cốt lõi và nhân văn của tư tưởng Hồ Chí Minh. Giáo dục theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học; phát huy tính tích cực của sinh viên; đa dạng hóa và vận dụng các hình thức tổ chức giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống phù hợp với tâm sinh lý lứa tuổi sinh viên, kết hợp nội dung sinh hoạt Đoàn, Hội, trong hoạt động trải nghiệm sáng tạo ở các cơ sở giáo dục đào tạo. Giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên không chỉ dừng lại ở nhận thức, ý thức mà phải gắn lý luận với thực tế, phải trở thành hành động, thông qua hành động và hiệu quả của hành động. Thực hiện giáo dục theo chủ đề kết hợp với hoạt động vui chơi hoạt động thực hành trải nghiệm trong các cơ sở giáo dục đào tạo. Tăng cường các hoạt động câu lạc bộ văn hóa, thể thao trong cơ sở giáo dục đại học và cơ sở giáo dục nghề nghiệp.

Ba là, đẩy mạnh các phong trào thi đua, các cuộc vận động của tổ chức Đoàn - Hội tạo môi trường rèn luyện và phát huy mạnh mẽ tiềm năng của sinh viên

Các tổ chức Đoàn thanh niên, Hội sinh viên có vai trò rất to lớn trong việc tập hợp, giác ngộ và rèn luyện sinh viên. Vì vậy, Đoàn thanh niên và Hội sinh viên phải thường xuyên đẩy mạnh việc tổ chức sáng tạo các phong trào hành động cách mạng mà nòng cốt là 2 phong trào “Xung kích, tình nguyện phát triển kinh tế, xã hội và bảo vệ Tổ quốc”; “Đồng hành với thanh niên lập thân, lập nghiệp”. Đây là 2 phong trào phát huy mạnh mẽ tiềm năng của sinh viên, đồng thời tạo môi trường giáo dục, rèn luyện cho sinh viên, vì sự phát triển của sinh viên, của cộng đồng và quê hương. Thông qua việc tổ chức các phong trào để xây dựng môi trường, tạo điều kiện cho sinh viên rèn luyện, phấn đấu và trưởng thành; hình thành lớp sinh viên năng động, sáng tạo, làm kinh tế giỏi, có ý chí và nghị lực, có bản lĩnh và niềm tin, biết khắc phục những khó khăn gian khổ của cuộc sống để vươn lên, đem hết tài năng và sức trẻ của mình để phục vụ đất nước, phục vụ nhân dân, thể hiện tinh thần tình nguyện cống hiến, ý thức trách nhiệm với cộng đồng, lao động góp phần tham gia phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh.

Cùng với việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên thông qua các môn học chính khóa, việc tăng cường các hoạt động giáo dục ngoại khóa, ngoài giờ lên lớp cũng cần được chú trọng. Thông qua các hoạt động sinh hoạt câu lạc bộ dưới nhiều hình thức sẽ giúp sinh viên hình thành kỹ năng sống và mạnh dạn hơn trong giao tiếp. Nên tập hợp, thu hút sinh viên vào các hoạt động bổ ích, thiết thực như câu lạc bộ nghiên cứu khoa học, hội thi nữ sinh thanh lịch, các hội thi khoa học như *Hành trình vì khát vọng Việt, Khởi nghiệp...*, các cuộc thi tìm hiểu về truyền thống dân tộc và cách mạng, hoạt động văn hóa thể thao, hoạt động từ thiện. Qua các hoạt động đó có thể xã hội hóa giáo dục, cá thể hóa nhân cách lối sống của sinh viên. Kêu gọi sinh viên tham gia các phong trào tình nguyện

như: “*Thanh niên lập nghiệp và tuổi trẻ giữ nước*”, “*Thanh niên tình nguyện*”, “*Chiến dịch mùa hè xanh*”... Kết thúc các hoạt động cần nêu gương, biểu dương các tấm gương xuất sắc, điển hình để khuyến khích sinh viên sống có lý tưởng.

Bốn là, tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội, giữa các ban, ngành, đoàn thể trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên

Gia đình là nơi nuôi dưỡng hình thành nhân cách đầu tiên cho mỗi con người, là môi trường đầu tiên hình thành đạo đức cho mỗi sinh viên. Gia đình là nơi hội tụ của truyền thống dân tộc, tình yêu quê hương, đất nước, yêu thương con người được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Do đó trong gia đình, thế hệ ông bà, cha mẹ phải làm gương về đạo đức, giữ gìn nề nếp gia phong, có lối sống mẫu mực cho con cái noi theo.

Nhà trường được xem như là cầu nối giữa gia đình và xã hội trong quá trình rèn luyện cá nhân. Nhà trường không chỉ dạy kiến thức, dạy nghề mà còn là nơi dạy làm người. Ngoài việc trang bị kiến thức chuyên môn, tay nghề, nhà trường cần quan tâm giáo dục đạo đức, lý tưởng để từ đó khơi gợi cho sinh viên những lý tưởng cao đẹp, khát khao cuộc sống. Đồng thời, cần thực hiện tốt công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, bố trí sử dụng đội ngũ cán bộ làm công tác giáo dục thanh niên, sinh viên. Xây dựng đội ngũ làm công tác thông tin, định hướng tuyên truyền trên mạng internet; nâng cao hiệu quả hoạt động của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, giảng viên chính trị... làm công tác giáo dục thế hệ trẻ.

Bên cạnh gia đình, nhà trường, sinh viên cũng ảnh hưởng cả mặt tích cực và mặt tiêu cực từ môi trường xã hội bên ngoài. Vì vậy, cần phải tạo điều kiện để các tổ chức, đoàn thể trong trường học phát huy vai trò, ảnh hưởng và tích cực tham gia quá trình giáo dục toàn diện của sinh viên, gắn với đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; phát huy tinh thần tự học tập, rèn luyện, phấn đấu trong sinh viên.

Trong công tác phối hợp đó, cần thường xuyên trao đổi, đối thoại với sinh viên, chủ động, kịp thời nắm bắt, dự báo tình hình tư tưởng, định hướng dư luận xã hội trong sinh viên, nhất là ở các thành phố lớn và địa bàn nhạy cảm. Kịp thời đấu tranh, phê phán, uốn nắn nhận thức lệch lạc, biểu hiện sai trái trong sinh viên. Giải thích cho sinh viên nhận thức rõ chiến lược “diễn biến hoà bình” của các thế lực thù địch, nhất là trên lĩnh vực tư tưởng, văn hoá. Nắm vững những âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch và cơ hội chính trị để kịp thời đấu tranh, tuyên truyền cho sinh viên hiểu rõ những luận điệu sai trái; tích cực đấu tranh chống âm mưu “diễn biến hoà bình” của các thế lực thù địch.

3. KẾT LUẬN

Trong mọi thời kỳ cách mạng, thanh niên nói chung, sinh viên nói riêng luôn là lực lượng xung kích, là cánh tay đắc lực, là đội dự bị tin cậy của Đảng, của cách mạng và của cả dân tộc. Họ là những người chủ tương lai của đất nước, là chủ thể của thế giới, động lực giúp cho xã hội phát triển. Chính vì vậy mà các thế hệ thanh niên, sinh viên cần phải sống có lý tưởng, sống vì những mục đích cao đẹp. Một người cộng sản trẻ tuổi, một nhà văn, một anh hùng thời vệ quốc Xô Viết vĩ đại, Paven Copsagine trong tác phẩm *Thép đã tôi thế đấy* (tác

giả Nikolai Ostrovsky) đã viết: “Cái quý nhất của con người là cuộc sống. Đời người chỉ sống có một lần, phải sống sao cho khỏi xót xa ân hận vì những năm tháng sống hoài sống phí, cho khỏi hổ thẹn vì dĩ vãng ti tiện và đốn hèn của mình, để đến khi nhắm mắt xuôi tay, mà có thể nói rằng: Tất cả đời ta, tất cả sức ta, ta đã hiến dâng cho sự nghiệp cao đẹp nhất trên đời, sự nghiệp đấu tranh giải phóng loài người. Và ta phải sống gấp lên mới được. Vì bệnh tật vô lý hay một sự bi đát tình cờ nào đó có thể bỗng nhiên cắt đứt cuộc đời này” [9].

Trước những yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ mới thì việc giáo dục, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho sinh viên luôn là một yêu cầu, nhiệm vụ công tác quan trọng, bởi đó vừa là mục tiêu, vừa là động lực và đòi hỏi khách quan của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban chấp hành Trung ương Đảng (2015), *Chỉ thị Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 - 2030*.
- [2] Ban chấp hành Trung ương Đảng (2008), *Nghị quyết số 25-NQ/TW về Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa*.
- [3] Đảng Cộng Sản Việt Nam (1993), *Văn kiện Hội nghị lần thứ 4 Ban chấp hành Trung ương Đảng*, tháng 2 - 1993.
- [4] Đảng cộng sản Việt Nam (1997), *Văn kiện hội nghị lần thứ hai Ban chấp hành Trung ương khóa VIII*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [5] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
- [6] Hội sinh viên Việt Nam (2013), *Báo cáo tại Đại hội Đại biểu toàn quốc Hội sinh viên Việt Nam lần thứ IX (nhiệm kỳ 2013 - 2018)*.
- [7] Nguyễn Thành Phương (2019), *Thanh niên với việc học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, <http://www.truongchinhtribentre.edu.vn/noi dung/thanh nien voi viec hoc tap va lam theo tu tuong tam guong dao duc cach mang cua chu tich ho chi minh>, ngày truy cập: 27/12/2019.
- [8] Luyện Thị Minh Thư (2010), *Vấn đề giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Việt Nam trong quá trình hội nhập quốc tế*, Luận văn thạc sĩ triết học, trung tâm đào tạo, bồi dưỡng giảng viên Lý luận chính trị, Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [9] Phúc Toàn (2014), *Phong trào sinh viên Văn khoa, ngọn cờ tiên phong trong phong trào đấu tranh của học sinh, sinh viên Sài Gòn thời chống Mỹ*, <https://suhoctre.com/phong trao sinh vien van khoa ngon co tien phong trong phong trao dau tranh cua hoc sinh sinh vien sai gon thoi chong my>, ngày truy cập: 27/12/2019.

- [10] Nguyễn Phú Trọng (2013), *Công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, là một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng*, Tạp chí Cộng sản, số 843 (1 - 2013), tr.6-11.
- [11] Trung tâm Từ điển học (2007), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb. Đà Nẵng, Đà Nẵng.
- [12] Nguyễn Khắc Viện (1994), *Từ điển xã hội học*, Nxb. Thế giới, Hà Nội.
- 13] Nguyễn Đắc Vinh (2015), *Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh, thiếu niên giai đoạn hiện nay*, Tạp chí Tuyên giáo, số 3 - 2015, tr.9-13.

SOLUTIONS TO STRENGTHEN THE REVOLUTIONARY IDEOLOGY EDUCATION FOR STUDENTS NOWADAYS

Nguyen Thi Hong

ABSTRACT

The paper clarifies the reality of students' revolutionary ideology as well as the status of revolutionary ideology education for students in the current period and proposes some solutions to enhance it for students. Consequently, the revolutionary ideology education for students in the period of industrialization, modernization and international integration is both an urgent requirement and an important condition contributing to the development of high quality human resources, meeting the requirements of building and defending the Socialist Republic of Vietnam.

Keywords: *Education, revolutionary ideology, students, reality, solutions.*

Ngày nộp bài: 9/12/2019; Ngày gửi phản biện: 25/12/2019; Ngày duyệt đăng: 30/12/2019